

Kirjanduse ainekava keskastmes 2015/16

ÕPITULEMUSED

5. klassi lõpetaja:

- 1) rakendab omandatud keeleteadmisi tekstiloomes ning tekste analüüsid ja hinnates;
- 2) suhtleb eesmärgipäraselt ning valib kontekstile vastava suhtluskanali;
- 3) oskab teha kuuldust ja loetust kokkuvõtet ning anda hinnangut nii suuliselt kui ka kirjalikult;
- 4) tunneb põhilisi tekstiliike ning oskab õpi- ja elutarbelisi tekste eesmärgipäraselt kasutada;
- 5) oskab luua õppetöoks ja eluks vajalikke tekste ning neid korrektselt vormistada;
- 6) tunneb esinemise ettevalmistuse ja kirjutamise põhietappe ning oskab neid rakendada;
- 7) valib juhendamise toel suhtluskanali; peab sobivalt telefonivestlusi ning kirja- ja meilivahetust;
- 8) leiab koos partneri või rühmaga vastuseid lihtsamatele probleemülesannetele, kasutades sobivalt kas suulist või kirjalikku keelevormi;
- 9) esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi ning annab hinnanguid;
- 10) tunneb õpitud tekstiliike (tarbe-, teabe- ja meediatekste) ning nende kasutamise võimalusi;
- 11) loeb ja mõistab eakohaseid õpi- ja elutarbelisi ning huvivaldkondade tekste;
- 12) kasutab töös tekstidega õpitud keele- ja tekstimõisteid;
- 13) leiab juhendamise toel tekstiloomeks vajalikku kirjalikku või suusõnalist teave raamatukogust ning internetist;
- 14) jutustab, kirjeldab ning arutleb suuliselt ja kirjalikult, vormistab kirjalikud tekstid korrektselt;
- 15) esineb suuliselt (tervitab, võtab sõna, koostab ning peab lühikese ettekande ja kõne);
- 16) kirjutab eesmärgipäraselt loovtöid ja kirju (ka e-kirju ja sõnumeid), oskab leida ning täita lihtsamaid planke ja vorme;
- 17) avaldab viisakalt ning olukohaselt oma arvamust ja seisukohta sündmuse, nähtuse või teksti kohta nii suulises kui ka kirjalikus vormis;
- 18) kasutab omandatud keele- ja tekstimõisteid tekste luues ning seostades.

6. klassi õpilane:

- 1) mõistab kirjandust kui oma rahvuskultuuri olulist osa ja eri rahvaste kultuuri
- 1) tutvustajat;
- 2) tõlgendab, analüüsib ja mõistab teoses kujutatud lugu ning tegelassuhteid, elamusi ja väärtusi;
- 3) mõistab ning aktsepteerib erinevaid seisukohti, mis võivad tekkida kirjandusteost lugedes;
- 4) kirjutab nii jutustavaid kui ka kirjeldavaid omaloomingulisi töid, väljendades end korrektselt;
- 5) kasutab vajaliku teabe hankimiseks eri allikaid, sh sõnaraamatuid ja internetti;
- 6) loeb kirjandusteksti lususalt ja mõtestatult ning väärtustab lugemist;
- 7) jutustab tekstilähedaselt kavapunktide või märksõnade toel, väljendab end korrektselt;
- 8) jutustab mõttelt sidusa tervikliku ülesehitusega selgelt sõnastatud loo, tuginedes kirjanduslikule tekstile, tõsielusündmusele või oma fantaasiale;

- 1) jutustab piltteksti põhjal ning selgitab selle sisu;
- 2) koostab teksti kohta eri liiki küsimusi;
- 3) vastab teksti põhjal koostatud küsimustele oma sõnadega või tekstinäitega;
- 4) koostab teksti kohta sisukava, kasutades küsimusi, väiteid või märksõnu;
- 5) järjestab teksti põhjal sündmused ning määrab nende toimumise aja ja koha;
- 6) leiab lõigu kesksed mõtted ja sõnastab peamõtte;
- 7) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, põhisündmuste, tegelaste, nende probleemide ja väärtushoiakute üle, avaldab ning põhjendab oma arvamust, valides sobivaid näiteid nii tekstist kui ka oma elust;
- 8) otsib teavet tundmatute sõnade kohta ning teeb endale selgeks nende tähenduse;
- 9) tunneb ära ja kasutab tekstides epiteete, võrdlusi ning algrimi;
- 10) seletab õpitud vanasõnade ja kõnekäändude tähendust;
- 11) mõtestab luuletuse tähendust, tuginedes iseenda elamustele ja kogemustele.

7. klassi õpilane:

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast kirjandusteost;
- 2) loeb kirjandusteksti ladusalt, mõtestatult ning väärtustab lugemist;
- 3) oskab tutvustada loetu sisu, tegelasi, probleeme, sõnumit;
- 4) oskab loetust kokkuvõtvalt jutustada; teksti põhjal küsimustele vastata;
- 5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, sündmuste, probleemide, tegelaste üle; avaldab ja põhjendab oma arvamust;
- 6) sõnastab loetud teose teema, probleemi, peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
- 7) tunneb ja oskab kasutada tekstides kõnekujundeid;
- 8) eristab tekstinäidete põhjal rahvaluule lühivorme (kõnekäänd, vanasõna, mõistatus), rahvalaulu (regilaul ja riimiline rahvalaul) ja rahvajutu (muinasjutt, muistend) liike, nimetab nende tunnuseid;
- 9) seletab oma sõnadega eepose ja jutustuse, valmi ja ballaadi ning komöödia olemust;
- 10) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava (tegelase iseloomustus või miljöö kirjeldus) või jutustava (muinasjutu või muistendi) teksti;
- 11) esitab peast luule- või proosateksti, jälgides esituse ladusust, selgust ja tekstitäpsust.

8. klassi õpilane:

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast kirjandusteost;
- 2) loeb kirjandusteksti ladusalt, mõtestatult ning väärtustab lugemist;
- 3) oskab tutvustada loetu sisu, tegelasi, probleeme, sõnumit;
- 4) oskab loetust kokkuvõtvalt jutustada; teksti põhjal küsimustele vastata;
- 5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, sündmuste, probleemide, tegelaste üle; avaldab ja põhjendab oma arvamust;
- 12) sõnastab loetud teose teema, probleemi, peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
- 7) tunneb ja oskab kasutada tekstides kõnekujundeid;
- 8) tunneb üldjoontes ja seletab oma sõnadega lüürika, eepika, draamatika žanride olemust;
- 9) koostab ja esitab kirjandusteost tutvustava ettekande;
- 10) kirjutab tervikliku sisu ja ladusa sõnastusega kirjeldava, jutustava või arutluselementidega teksti, jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust, õigekirja;
- 11) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.

9. klassi õpilane:

- 1) on läbi lugenud vähemalt neli eakohast kirjandusteost;

- 2) loeb kirjandusteksti ladusalt, mõtestatult ning väärtustab lugemist;
- 3) oskab tutvustada loetu sisu, tegelasi, probleeme, sõnumit;
- 4) oskab loetust kokkuvõtvalt jutustada; teksti põhjal küsimustele vastata;
- 5) arutleb kirjandusliku tervikteksti või katkendi põhjal teksti teema, sündmuste, probleemide, tegelaste üle; avaldab ja põhjendab oma arvamust;
- 6) sõnastab loetud teose teema, probleemi, peamõtte, kirjutab teksti põhjal kokkuvõtte;
- 7) tunneb ära ja kasutab enda loodud tekstides epiteete, metafoore, isikustamist, võrdlusi ja algriimi;
- 8) mõtestab luuletuse tähenduse iseenda elamustele, kogemustele ja väärtustele tuginedes;
- 9) seletab oma sõnadega eepika, lüürika, dramaatika, eepose, romaani, jutustuse, novelli, ballaadi, haiku, vabavärsi, soneti, komöödia ja tragöödia olemust;
- 10) kirjutab kirjandusteose põhjal arutlus-elementidega kirjandi, väljendades oma seisukohti alusteksti näidete ja oma arvamuse abil ning jälgides teksti sisu arusaadavust, stiili sobivust, korrektset vormistust ja õigekirja;
- 11) otsib teavet tundmatute sõnade kohta, teeb endale selgeks nende tähenduse.

***KOHUSTUSLIK KIRJADNUS, MILLE PÕHJAL SAAB ÕPILANE 2 ARVESTUSLIKKU HINNET** (teosed on lugemiseks kolmel koolivaheajal ja õpilane saab need õpetaja käest):

V KLASSIS: S. Rannamaa „Kadri“, O. Luts „Kevade“, T. Kask „Tänavalapsed“

VI KLASSIS: Ed. Bornhöhe „Tasuja“, K. Mazetti „Punamütsikese ja hundi vahel on kõik läbi“,

F. Molnar „Pal-tänava poisid“

VII KLASSIS: J. Liiv „Vari“, M. Metsanurk „Ümera jõel“, J. Tuulik „Vares“

VIII KLASSIS: A. Kitzberg „Libahunt“, Ed. Vilde „Külmale maale“, Ed. Børnhöhe „Vürst Gabriel“

IX KLASSIS: L. Koidula „Säärane mulk“, Ed. Vilde „Mäeküla piimamees“, A. H. Tammsaare „Kõrboja peremees“.

Neljanda raamatu loeb läbi õpilane suvevaheajal valides endale ise meelepärase teose. Kokkuvõtlik analüüs sügisel septembris.